

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Aen-Merckingen Van Den Eerw. P. Cornelius Hazart,
Priester der Societeyt Jesv.**

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1662

Catholycke Aen-Merkinge. Op al het voorgaende.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71393)

bruyck is ghetweest / ofte niet / daer is ons wey-
nich aenghelegghen : wie ontkent datter oude
misbruyken gebonden worden?

Den lesten komt te voorszijn D. Cabeljau / in
sijn Memory-koeck. Parte 2 pag. 734. Ons aengaen-
de/sept hy / dat wy gantsch niet en houden van
het bidden/aelmoessen uptdeelen/ ziel-missen be-
stellen / oft eenighe penitentie wercken te doen
voorz eenighe overledene/ ende belachen de ghene
die daer mede besich sijn / dat bestaet in groote
reden: Want wy oordeelen dat dit niet en kan
gheschieden in den gheloobe/met eene goede ver-
sekeringhe / dat Godt soodanighe diensten voorz
den dooden/hem sal laten welgheballen.

Item Pag. 735. Wy en kunnen oock niet sien/
wat voordeel dat het gheben kan aen de overle-
dene/dat de lebende voorz haer bidden/aelmoessen
gheben / ende andere wercken van ghenoech-
doeninghe willen doen.

CATHOLYCKE AEN-MERKINGE.

Op al het voorgaende.

ICh en sie niet hoe het een druppel waters
meer ghelijck kan sijn aen het ander / als de
leeringhe van Partye is / aen die bande kettersche
Aërianen: Noch oock hoe het swart meer kan strij-
den teghen het wit / als de leeringhe van Partye
strijdt teghen die bande rechtsinnighe Out-va-
ders / ende bande oude warachtighe Kercke-
siet se neffens malkanderen / ende ghy sult het
sien voorz de oogh.

De Aërianen, vzaegghden : Wat reden isser om de
naemen der dooden op te segghen naer hare doot?

Calvyn vzaeght : De oude en hebben noch bevel
godts, noch behoorlijk exempel ghehad; om wat re-
den hebben sy dan besaen sulcx te doen?

Guij

Guilielmus Perkinus seyt: T'is ongheorloft voor de dooden te bidden, want wy en hebben hier noch bevel, noch belofte: dat is te segghen: Gheen reden om sulcx te doen.

De Acrianen seiden: Dat de levende bidt, ofte sijne goederen uyt deelt onder den armen, wat voordeel komt daer van tot den dooden? Petrus Cabeljau seyt: Wy en kunnen niet sien, wat voordeel dat het gheven kan aen de overledene, dat de levende voor haer bidden, ende aelmoessen gheven. Sijn dit niet de eyghen/ ende selve woorden vande Acrianen?

De Acrianen, wilden van afgeschafft hebben het bidden vooz de dooden.

Chamierus desghelijcx seght uyt druckelijck: Al dat bidden voor de dooden moet afgeschafft werden.

De Acrianen, versmaedden de offerhanden/ ende de Sacrificien/ die t'haren tijde / in de Kercke werden ghedaen vooz de overledene.

Calvyn noemt se dwaes/die dit doen: Hy noemt het een oude wijsche begheerte in Monica, sin dat sy op haer doot-bedde begheerde / dat men naer hare doot / haers soude ghedachtich wesen in den dienst aen den Nuttaet; ende gheeft een streck aen Augustino, die dit toestemde / als of hy onwetende hadde gheweest in de schrifture.

Petrus Cabeljau seyt: Wy en houden gantsch niet van ziel-missen, ende belachen de ghene die daer mede besich zijn.

Eynelijck de Acrianen verwerpen de ghewoonte vande rechtsinnige Kercke / van hare/ ende vande voozgaende tijden: waerop Epiphanius vraeght: Wie isser wijser/de Apostelen ende de Kercke met hare leeraers / die vooz ons sijn gheweest/ ofte Acrius die nu eerst uyt den dooper ghekomen is?

T'selbe kunnen wy met recht af vraghen van onst Parijs, de welke met de Acrianen alle de voozgaende goede / ende loffelijcke ghewoonten van de oude rechtsinnighe verwerpt / ende besicht.

De se

Dese ober-een-komste is soo klaer als het licht vande sonne. Siet nu hoe Partyc hier inne sijt teghen de out-vaders/ende de Recht-sinnige Kercke.

Epiphanius seght: De ghebeden die voor de dooden ghedaen worden, sijn aen haer profijrich.

Petrus Cabeljau seght : VVy en konnen niet sien wat voordeel dat het geven kan aen de overledene , dat de levende voor haer bidden.

Item pag 736. Al het bidden, en penitentie doen, voor de overledene, is verloren arbeyt. Dit is recht contrarie an Epiphanio. Epiphanius seght : Wy houden ghedachtenisse vande overledene sondaren , op dat wy haer vande Heere bermerticheyt verwerven.

Petrus Cabeljau seght pag. 734. Dat en isert niet ghedaen/om daarmede de overledene te helpen, ofte voor haer te betalen; de ghebeden die voor haer ghedaen wierden; en waren eygentlijk gheene oortmoedighe intercessien, om haer eenigh goet te verwerven by den vader, dat sy niet en hadden. Dit is wederom recht contrarie.

Verhalven soo moet Epiphanius lieghen wanneer hy seyt / dat men t'sijnen tijde inde Kercke ghedachtenisse hielt vande overledene sondaren/ om haer bermerticheyt te verwerven van den Heere.

Epiphanius noemt het bidden voor de overledene/eene nootzakelijke, uytnemende, en de wondersweerdighe ghewoonte van de Kercke , niet alleen van sijne tijden / maer oock vande voorgaende.

Calvyn ter contrarien/noemt het eene verkeerde ghewoonte: Guilielmus Perkinsius , noemt het eene ongheoorloofde ghewoonte : Eueraert Schuyt noemt het Mis-bruycken.

Petrus Cabeljau seght: Dat men in saeken van Religie, niet soo seer in acht moet nemen, wat de ghewoonte van dese, of gene Kercke medebrenghet, als wel wat met den reghel van des heeren woort over-een-komt. Als of de Out-vaders/ ende de oude Recht-sinnige

ghe

ghe Kercke niet beter verstaen hadden den reghel van des Heeren woort/ als onse nieuw-Ghereformeerde.

Ydele uyt-vlucht van Partye.

Dat gaet vast/seght Euerart Schuyt pag. 119. dat de oude niet ghebeden hebben, dat de dooden uyt het Vaghevyer souden verlost worden.

Egaet soo vast/als een mensch die geen voets en heeft / ofte een kreupel die op twee krukken springht: die hier van bescheedt wilt hebben/ die lese mijn Tractaet / dat ick ghemaect hebbe van t'vaghebijer.

Doch laet ons hier het vaghebijer een weynich van kant stellen. Partye en kan my niet loochenen / ofte de Acrianen sijn booz ketterg ghehouden gheweest. Ten eersten, om dat sy niet en wilden ghebeden hebben/ noch offerhanden / of Sacrificien ghedaen hebben booz de Oberledene. Ten tweeden, om dat sy seyden/dat die ghebeden aen de oberledene niet en kosten baten/ ofte profytich sijn. Ten derden, om dat sy spotteden met de ghewoonte diesaengaende vande heele rechtsinnighe Kercke: welke Epiphanius ghetuyghet gheweest te sijn/ te bidden booz de oberledene sondaren/ op dat men haer van den Heere bermerricheyt soude verwerben:dit alles is ghewis/ende seker. Ergo/het vagheuyer onaenghesien/de wijle Partye dese ghewoonte in hare ghe-meente gantschelijck verwerpt / ende booz onnutighen / ende verlozen arbeyt hout booz de dooden te bidden / soo volghet het nootsakelijck dat sy in dit stuck moeten ghehouden worden booz ketterg : **D**e wijle sy teghenstrydich sijn aen de heele rechtsinnighe Kercke. Want de heere Christus heeft gesept: Indien ymant de Kercke niet en hoort die sy als een heyden, ende publicaen.

Stelt dan/ beminde vrienden, het vagheuyer van

van